અસાઈન્મેન્ટ

TWIDLE

Date......./......./................

Page No.........................

નામ ÷ હિના વિવેક બાબુભાઈ

Sem ÷ 1

Roll NO ÷ 51

PRN NO ÷ COC2025332

Sub ÷ COC course BAF

Paper code ÷ MJ-BAF-102

Paper name ÷ COC course BAF

સહી

હિના વિવેક બાબુભાઈ

હિના વિવેક બાબુભાઈ

[2] વિશિષ્ટ પ્રકારના ગ્રાહકો વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો.

⟹ 1. નાના ગ્રાહકો

- ભારતમાં 18 વર્ષથી નાની ઉંમરની વ્યક્તિને કાયદા હેઠળ નાના કરવામાં આવે છે.
- નાના વ્યક્તિ પોતાના નામે કરાર કરી શકતા નથી, એટલે બેંક ખાતું પણ પોતાના નામે એકલા ખોલાવી શકાતા નથી.
- ખાતું નાનાના નામે ખોલાય પણ તેમના માતા-પિતા કે કોર્ટ દ્વારા નિમાયેલ એવા ગાર્ડિયનની સાથે ખોલવું પડે.
- ખાતું નામ આ રીતે લખાય : " મિસ રિશી પટેલ (minor) by father & natural Guardian Shri Maheshbhai Patel ".

⟹ મહત્વના નિયમો

- નાના પોતે લોન લઈ શકતા નથી.
- નાના બીજાને લોન આપવાની ગેરંટી આપી શકતા નથી.
- આ રીતે બેંકો નાના ગ્રાહકોના હિતોનું રક્ષણ કરે છે અને કાયદાનું પણ ન પાલન કરે છે.

⟹ 2. અભણ ગ્રાહકો

- જે વ્યક્તિ વાંચી-લખી શકતા નથી અને પોતાનું નામ પણ લખી શકતા નથી, તેને બેન્કિંગમાં "Illiterate person" કહેવામાં આવે છે. આવી વ્યક્તિ સહી કરવાને બદલે આંગળીનો છાપો આપે છે.
- પુરુષ ——> ડાબા હાથનો અંગુઠો
- સ્ત્રી ——> જમણા હાથનો અંગુઠો

⟹ ખાતુ ખોલવાની પ્રક્રિયા

- ફોટા જરૂરી
- ઓછામાં ઓછા 2 સાક્ષીઓ જરૂરી જે લખતા-વાંચતા હોય
- વિડિયો KYC પણ કરાવી શકાય.

⟹ 3. <u>અંધ ગ્રાહકો</u>

- અન્ય વ્યક્તિથી બિલકુલ અલગ - અંધ વ્યક્તિને બેન્કમાં સંપૂર્ણ સ્વતંત્ર ગ્રાહક માનવામાં આવે છે કારણ કે,

—> તે વાંચી લખી શકે છે
—> તે સહી કરી શકે છે
—> કાયદા હેઠળ તેની ક્ષમતા પુર્ણ છે.

⟹ ખાતુ ખોલવાની પ્રક્રિયા

- સામાન્ય ગ્રાહક જેવું જ ફોર્મ ભરાઈ.
- સહી પોતે જ કરે છે.
- જો વ્યક્તિ બ્રેઈલમાં લખી-વાંચી શકતી હોય તો બ્રેઈલ ફોર્મ પણ આપવામાં આવે છે
- ફોટો અને KYC નોર્મલ.

⟹ 4. પરણિત મહિલા ગ્રાહકો

→ આજે પરણિત મહિલા 100 % સ્વતંત્ર ગ્રાહક છે. તે પોતાના નામે ખાતું ખોલી શકે, ચલાવી શકે, લોન લઈ શકે - બધું જ! પતિની પરવાનગી કે સહીની જરૂર નથી.

→ આજે 65 % મહિલાઓ પોતાની નામે જ ખાતુ ખોલાવે છે.

→ ઉદાહરણ 1 - હાઉસવાઈફ 32 વર્ષની એ નેહાબેન ઘર જ છે. પતિ વિદેશમાં છે. તેમણે SBI માં ₹ 50 લાખનું ~~બામ~~ હોમ લોન લીધું છે, → ખાતું નામ : SMT, neha K. Patel → લોન પોતાના, પતિ સહીની જરૂર નહિ, મહિને આ EMI પોતે જ ભરે છે.

⟹ 5. પાગલ ગ્રાહક

1. કાયદાકીય સ્થિતિ

• ભારતીય કરાર કાયદો કહે છે : → જે વ્યક્તિ માનસીક રીતે સ્વસ્થ નથી અને વસ્તુની સમજ નથી, તે કરાર કરી શકતો નથી. → એટલે તેનું બેન્ક ખાતું એકલું ચલાવી શકાય નહિ અને નવું ખાતુ પણ ખોલાવી શકાય નહિ.

2. બેન્કને જાણ થાય તો શું થાય ?
→ જો બેન્કને ખબર પડે કે ગ્રાહક માનસિક રીતે અસ્વસ્થ છે, તો બેન્ક તરત જ ખાતું બંધ કરી દે છે - ન તો જમા ન તો ઉપાડ.

હિરા વિવેક બાબુભાઈ

PAGE NO.
DATE

6. જોઈન્ટ ખાતું અને તેના ધારકો

- એક જ ખાતું જેમાં 2 કે તેથી વધુ વ્યક્તિઓનું નામ હોય અને તેઓ બધા માલિક હોય. સૌથી વધુ પતિ-પત્ની, માતા-પિતા દીકરો, ભાઈ-ભાઈ, બિઝનેસ પાર્ટનર વચ્ચે થાય છે.

→ જોઈન્ટ ખાતાના 4 મુખ્ય પ્રકાર છે:
1. સૌથી વધુ પ્રચલિત, 2. બધા કે એકપણ, 3. બધાએ સાથે મળીને, 4. પહેલા વ્યક્તિ મુખ્ય.

ex: પતિ-પત્ની - કોઈ એક મરી જાય તો બીજાને તરત પૈસા મળે.

→ બે ભાઈઓનો બિઝનેસ બંનેની સહી વગર કોઈ એક ન નીકળે.

7. પાર્ટનરશિપ ફર્મ ગ્રાહક

→ બે કે તેથી વધુ વ્યક્તિઓએ મળીને આ બિઝનેસ ચલાવવા માટે બનાવેલી સંસ્થા.

→ ખાતું ખોલવા માટે જરૂરી દસ્તાવેજ

- પાર્ટનરશિપ ડિડ
- ફર્મનું PAN કાર્ડ
- GST સર્ટિફિકેટ
- MSME રજિસ્ટ્રેશન
- બધા પાર્ટનરનું KYC
- Authority Letter
- ફર્મની રજિસ્ટર્ડ ઓફિસના પુરાવા

ફિઝા વિવેક ભાજુભાઈ

PAGE NO.

DATE

⟹ ૪. હિન્દુ અવિભાજિત કુટુંબ ગ્રાહક

- હિન્દુ, જૈન, શીખ અને બૌદ્ધ કુટુંબ માટે જ છે.
- એક અલગ 'કાનુન વ્યક્તિ' માનવામાં જ આવે છે.
- આમાં પૈતૃક મિલકત + કુટુંબની કમાણીનો ઉમેરો થાય છે.
- ટેક્સ રિર્ટન અલગ ભરાય છે, PAN અલગ હોય છે.

→ ખાતું ખોલવા માટે જરૂરી દસ્તાવેજ

- HUF નું PAN કાર્ડ
- HUF ડીડ
- કર્તાનું KYC
- બધા કોપાર્સનર્સની સિગ્નેચર
- કર્તાની ઘોષણા
- બેંકનું પોતાનું HUF ફોર્મ.